

БОГОСЛОВЉЕ

ЧАСОПИС ПРАВОСЛАВНОГ БОГОСЛОВСКОГ ФАКУЛТЕТА

УДК: 27-1:271.222(497.11)

ISSN: 0006-5714

БОГОСЛОВЉЕ

Часопис Православног богословског факултета Универзитета у Београду
основан 1926. излази два пута годишње

Досадашњи уредници

ДИМИТРИЈЕ СТЕФАНОВИЋ (1926–1940), ДИМИТРИЈЕ ДИМИТРИЈЕВИЋ (1958; 1960),
ЧЕДОМИР ДРАШКОВИЋ (1958; 1961–1976), БЛАГОТА ГАРДАШЕВИЋ (1959),
ПРИБИСЛАВ СИМИЋ (1977–1996), ВЛАДАН ПЕРИШИЋ (1990),
ДИМИТРИЈЕ КАЛЕЗИЋ (1997; 2000), РАДОМИР В. ПОПОВИЋ (1998–1999; 2001–2004;
2013–2016), МАКСИМ ВАСИЉЕВИЋ (2005–2009), БОГДАН ЛУБАРДИЋ (2010–2012)

Главни и одговорни уредник

РОДОЉУБ КУВАТ

Секретар

РАСТКО ЈОВИЋ

Уреднички њво

ПРЕДРАГ ДРАГУТИНОВИЋ, РАДЕ КИСИЋ, ИВАНА КНЕЖЕВИЋ, ВЛАДИСЛАВ ПУЗОВИЋ,
СРБОЉУБ УБИПАРИПОВИЋ, АЛЕКСАНДАР ЂАКОВАЦ, МАРКО ВИЛОТИЋ, АНДРЕЈ ЈЕФТИЋ

Чланови међународне редакције

ЕМАНУЕЛ ТОВ (Јерусалим), ХРИСТОС КАРАКОЛИС (Атина),
ДАРКО ЂОГО (Фоча), НАТАЛИЈА СУХОВА (Москва), ДАНИЕЛ БЕНГА (Букурешт),
СВИЛЕН ТУТЕКОВ (Велико Трново), МАРК ЧЕПМАН (Оксфорд),
ТОБИАС НИКЛАС (Регенсбург), КАРА-ВИЛХЕЛМ НИБУР (Јена), ЏОН БЕР (Њујорк)

Тираж: 500 примерака

Штампа: Донат граф, Београд

© Copyright 2017 ПБФ — Сва права задржана.

Ниједан део ове публикације не може бити објављен, репродукован,
преведен нити пренесен у било каквој форми — електронској, механичкој,
фотокопијској или томе слично, без претходног писменог одобрења издавача.

Православни богословски факултет, Мије Ковачевића 11б, 11060 Београд.

bogoslovlje@bfspc.bg.ac.rs

РЕЧ УРЕДНИКА

Пред нама се налази нова свеска *Богословља*, часописа који има једну од најдужих традиција излагања код Срба, поготово уколико у виду имамо часописе из домена друштвено-хуманистичких наука. Дуготрајност излагања потврда је значаја богословља за нашу Цркву али и друштво у бурном периоду наше историје, али и потврда виталности самог часописа. У богатој историји за Богословље су писали готово сви угледнији српски теолози. Путовање кроз свеске овог часописа је путовање кроз српску богословску мисао у последњих деведесет година. У том смислу, Богословље представља најаутентичније сведочанство наше богословске мисли у 20. веку. Нарочито је у последњих тридесетак година часопис постао огледало савремених богословских стремљења. Томе је свакако допринео општи развој Православног богословског факултета, као и све интензивнији 'додир' теологије са светом у којем живи, што и јесте једна од основних претпоставки аутентичног богословља.

У овој свесци се наставља таква тенденција отварања перспектива за нова богословска сагледавања. Такође се наставља и ранија пракса да се у часопису могу наћи текстови из различитих богословских дисциплина: библистике, патрологије, историје Цркве, литургије, канонског права, философије, итд. Посебну пажњу скрећемо на текст „The Essence and History of the Masoretic Text“, професора емеритуса Емануела Това са Јеврејског универзитета у Јерусалиму, једног од најистакнутијих старозаветних текстолога данашњице. Иначе, проф. Тов је дугогодишњи приређивач Кумранских рукописа и аутор десетине књига и радова из домена библијских студија. Уједно, он је постао и члан међународне редакције нашег часописа. Такође је, због актуелности тематике, пажње вредан прилог колеге Ненада Ристовића „Доситејев пут и путоказ“, који даје уравнотеженији и истанчанији поглед на великог српског просветитеља, него што је то раније био случај. У часопису је представљена и нова генерација српских библиста (П. Драгутиновић, В. Таталовић, Н. Божовић), што је још један показатељ развоја библијског богословља. Значајан је и допринос колега из других богословских дисциплина (П. Пузовић, З. Деврња, П. Петровић), чији радови часопису дају препознатљиву ширину и квалитет. Нарочито охрабрује то што имамо и текстове младих теолога (М. Стојановић, В. Антић), чиме часопис наставља да буде агора нових духовно-интелектуалних прегнућа. Радује нас и то што су и у овом броју присутни изврсни радови колега са других факултета (П. Јевремовић, Г. Вулевић, К. Кончаревић, А. Воронова), што часопису даје додатну тежину, како у погледу квалитета, тако и чињенице да се на тај начин богословље јаче повезује и прожима са другим наукама. Управо то је био и остао један од кључних циљава који би у перспективи требало да добије на још већем значају и интензитету.

Велико поштовање и захвалност изражавам свим онима који су на било који начин допринели да ова свеска угледа светлост дана и буде доступна нашој црквеној, академској и културној јавности.

О Видовдану 2017.
Родољуб Кубаји

Часопис је штампан у сарадњи са Патријаршијским управним одбором и уз помоћ Министарства правде – Управе за сарадњу с црквама и верским заједницама.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

271.222(497.11)

БОГОСЛОВЉЕ : часопис Православног богословског факултета Универзитета у Београду / главни и одговорни уредник Родољуб Кубат. - Год. 1, бр. 1 (1926)-год. 15, бр. 3/4 (1940) ; Год. 1=16, бр. 1 (1957)- . - Београд : Православни богословски факултет, 1926-1940; 1957- (Београд : Донат граф) . - 25 cm

Полугодишње. - Текст на срп. и енгл. језику.

ISSN 0006-5714 = Богословље

COBISS.SR-ID 5887490

САДРЖАЈ/CONTENTS

EMANUEL TOV The Essence and History of the Masoretic Text	7
ЕМАНУЕЛ ТОВ Суштина и историја масоретског текста	26
НЕНАД БОЖОВИЋ Освајање Јерихона — Тумачење ИНав 6, 21	27
NENAD BOŽOVIĆ The Conquest of Jericho — Interpretation of Josh 6, 21	48
ВЛАДАН ТАТАЛОВИЋ Син човечији у масоретском тексту (МТ) Данилове књиге	49
VLADAN TATALOVIĆ Son of Man Within the Masoretic Text of Daniel	63
ПРЕДРАГ ДРАГУТИНОВИЋ „Милост хоћу, а не жртвоприношење“ Егзегеза Мт 9,13; 12,7 и савремени црквени изазови	64
PREDRAG DRAGUTINOVIĆ “I Desire Mercy, And Not Sacrifice” Exegesis Of Matt. 9,13; 12,7 And The Contemporary Ecclesial Challenges	72
ПЕТАР ЈЕВРЕМОВИЋ Стодвадесетпета катедрална омилија Севира Антиохијског	73
PETAR JEVREMOVIĆ Severus of Antioch Cathedral sermon no. 125	84
GORDANA VULEVIĆ Transformation of the subject by the words in the writings of the St. Macarius the Great ..	85
ГОРДАНА ВУЛЕВИЋ Трансформација субјекта посредством речи у делима Св. Макарија Великог	98
МАРИНА СТОЈАНОВИЋ Изванхришћански антички контексти херменеутике у <i>Περὶ Ἀρχῶν</i> (Хомеријана и платонизам)	99
MARINA STOJANOVIĆ Non-Christian Ancient Contexts of Hermeneutics in <i>Περὶ Ἀρχῶν</i> (Homeric exegesis and Platonism)	119
ПРЕДРАГ ПЕТРОВИЋ Небески симболи Новог Завета у божанском домостроју спасења	120
PREDRAG PETROVIĆ Heavenly Symbols of the New Testament in the Divine Oikonomia of Salvation	134

НЕНАД РИСТОВИЋ Доситејев пут и путоказ.....	135
NENAD RISTOVIĆ Dositej's Way and Guideline.....	150
ПРЕДРАГ ПУЗОВИЋ Страдање свештеника током Првог светског рата на подручју Пакрачке и Битољске епархије	151
PREDRAG PUZOVIĆ Suffering of Priests during the First World War in the Pakrac and Bitola eparchy.....	158
ВЛАДИМИР АНТИЋ Типови Вечерња у рукописима <i>Патмос 266</i> , <i>Часној Крстиа 40</i> и <i>Дрезден А104</i> : прилог за таксономију азматских последовања	159
VLADIMIR ANTIĆ Classifications of the vespers service in <i>Patmos 266</i> , <i>Holy Cross 40</i> , and <i>Dresden A104</i> : A contribution to the taxonomy of services in the asmatike akoloythia.....	178
АРИАДНА ВОРОНОВА Кула изнад укрснице и „корни звоник“ у романској архитектури Словеније, Немачкој и јужној Далмацији: проблем генезиса и могуће византијске паралеле.....	179
ARIADNA VORONOVA The Tower above the Crossing and the “Chortrum” in Romanesque Architecture of Slovenia, Germany and southern Dalmatia: the problem of genesis and possible Byzantine parallels...	195
ЗОРАН ДЕВРЊА Светосавско наслеђе као одговор савременим изазовима у црквеном организовању...	196
ZORAN DEVRNJA The Heritage of Saint Sava as the Response to Contemporary Challenges to Ecclesial Organization.....	208
КСЕНИЈА КОНЧАРЕВИЋ Кирило-методијевско наслеђе и колизије двају приступа сакралној језичкој норми у ареалу <i>Pax Slavia Orthodoxa</i>	209
KSENIJA KONČAREVIĆ The Heritage of Cyril and Methodius and the Collision of Two Approaches to the Sacral Language Norm in <i>Pax Slavia Orthodoxa</i> Areal.....	218
РЕЦЕНЗИЈЕ И ПРИКАЗИ	219
ПРЕДРАГ ДРАГУТИНОВИЋ • С. R. Holladay, <i>Introduction to the New Testament: Reference Edition</i> ; U. Luz, <i>Theologische Hermeneutik des Neuen Testaments</i> АЛЕКСАНДАР ЂАКОВАЦ • <i>On Difficulties in the Church Fathers: The Ambigua</i> (ppr Nicholas Constas), Volume I, Volume II; L. I. Ramelli, <i>Social Justice and the Legitimacy of Slavery: The Role of Philosophical Asceticism from Ancient Judaism to Late Antiquity</i> СРЕЉКО ПЕТРОВИЋ • М. Цуњак / С. М. Цуњак, <i>Манасѿир Тумане</i> ЗОРАН РАНКОВИЋ • Мирко Сајловић, <i>Први и други усѿав Свеѿе Горе Аѿионске: Превод, коменѿари, сѿуѿија</i> ВЛАДАН ТАТАЛОВИЋ • <i>Character Studies in the Fourth Gospel: Narrative Approaches to Seventy Figures</i> , (ppr S. A. Hunt / D. F. Tolmie / R. Zimmermann)	